

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrť leta 90 kr., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrť leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 24. avgusta 1870. ~

Gospodarske stvari.

Je li bolje velike ali manjše krave rediti?

Skušnje so izpričale, ako močna in pa slabejša krava v primeri k svoji teži, dobite enako živeža, da ga močnejša krava po mleku bolje izplača kakor njena slabejša tovaršica.

Vendar pa dostikrat nekteri gospodarji trdijo, da niso majhine krave le primeroma boljše, marveč da one tudi sploh boljše in obilniše molzejo, za kar se zopet na skušnje opirajo.

Da je to dostikrat morebiti resnica, ne dá se tajiti, vendar se pa ne more reči, da bi ta skušnja bila sploh resnična in merodajna. Kdor svojeglavno to trdi, ta je večidel le slabo in krivo o tej stvari podučen. To hočemo tukaj dokazati.

Vse krave, večje in manjše, se v hlevu navadno enako krmijo, tako se tudi na paši navadno večje preživljajo ter se z manjšimi enako dolgo pasejo. V obeh primerljajih so večje krave gotovo na škodi, kajti, kar manjše krave porabijo čez vzdrževalno pičo za mleko, to pa morajo večje krave obrniti za vzdrževanje telesa in življenja, ker one primeroma več živeža potrebujejo od svojih manjših sester. Ni tedaj po tem takem čuda, ako večje krave od svojih manjših sosedin dostikrat slabše in manj molzejo.

Vse drugače pa se skušnja pokaže ondi, kjer dobivajo krave potrebni živež v primeri svoje velikosti in teže. Wekerlin je vsled primerjajočih poskušinj našel, da za 7 centov senene vrednosti večja živina živež bolje v prid in korist spravi, kakor manjša živina, in iz tega potempo pravici sklepa, da telesna teža v dvojih življenjih več ohranjujočega živeža potrebuje, nego eno samo. Tudi Okels se s svojimi skušnjami s temi vjema, ter pristavlja še to, da manjše živali živež z mlekom slabše poplačajo kakor večje.

Vsled vseh teh skušenj tedaj oni gospodar, kateri lahko več mlekaric redí, modro ravná, ako si omisli le krave večje sorte, kajti po takih tudi mesarji navadno bolj segajo, in jih tudi dražje plačujejo. A tudi za vožnjo so boljše, ker so močnejše.

Gospodarju, kateri ima krme le za potrebo, se pa svetuje, da si omisli rajše dvoje manjših krav, kakor eno večjo. Če redí on namesto dvoje krav le eno samo veliko, je hiša navadno en del leta brez mleka; če ima pa dvoje krav, tedaj si že lahko tako vredi, da ena molze, in da tako hiša ni nikoli brez mleka. Pri tem je pa tukaj še to dobro, ako je slaba letina za mrvo, in se tedaj le prav malo mrve pridela, da on lahko eno kravo prodá, pa mu še zmiraj ena ostane. Pa tudi, če se primeri, da mu nesreča eno vzame, tedaj mu ostane tudi še druga. Pa tudi še to so skušnje poka-

zale, da krave v družini rajše jedó, in da je čez zimo tudi hlev od dvoje krav bolj topel kakor od ene same.

Kdor ima tedaj krme dovolj le za eno samo veliko kravo, ta naj si rajše dvoje manjših omisli.

Po „Prakt. Landwirth“.

Govekar.

Rejo goveje živine zboljšati.

Goveja živina je velik kapital deželi. Zato si dandanes prizadevajo umni kmetovalci in vlade zboljšati govejo živino. Priča temu so premije in nakupovanje dobrih plemnih bikov. V nekterih deželah pa imajo celó postave za povzdigo živinoreje. Tako tudi na Štajarskem, kjer se tako-le glasi:

§. 1. Skrbeti za povzdigo reje goveje živine je v vsakem političnem okraji opravilo okrajnega zastopa v njegovem delokrožji. On mora biti po svojem odboru v vedni zvezi s kmetijskimi podružnicami svojega okroga, in ako je treba, tudi s politično gosposko, ter mora vse one naredbe, ki utegnejo živinorejo v njegovem okrogu pospeševati, prožiti, in kolikor spada v njegov delokrog, tudi o takih naredbah sklepati in je izvrševati.

§. 2. Po tej postavi se okrajnemu zastopu posebno odkazuje:

- a) da pridobi okraj sposobnih plemnih bikov, ki se po posamesnih krajih razdelé in pri tem pazi, kako se rabijo; njegova skrb je tudi vtemeljenje živinskih zavarovalnic in vrh tega mora politično gosposko in srenje podpirati, da se postave zoper kugo točno spolnujejo;
- b) da skuša povzdigniti setev travelj (to je, rastlin, ki nam rabijo za krmo), kakor tudi, da podpira vse naprave, po katerih se more voda na travnike in polja napeljevati in odpeljavati;
- c) da pospešuje znanosti med živinorejci, kako z živino umno ravnati, ter jih spodbuja k primernemu oskrbovanju živinoreje;
- d) da proži vse tiste postavne naredbe, po katerih utegnejo živinorejci govejo živino in kar od nje dobivajo, lože prodajati, in slednjič
- e) da skušajo povzdigniti planinska gospodarstva in vzlasti skrbé, da se osnujejo in podpirajo društva, ki imajo namen, delati sir.

(Konec prihodnjič.)

Razstave kmetijske v Trstu,

ki je tudi v našem listu bila na mesec prihodnji naznanjena, letos ne bode, — pravijo, da zavoljo važnih vzrokov ne.